

Een kind kan de was doen

Wassen, boodschappen doen, de badkamer schrobben, er is altijd wel iets te doen in huis. Koken, stofzuigen, de afwas, even naar de glasbak en de tuin aanharken. Nooit ben je klaar, iedere dag brengt nieuwe taken. Je zucht en smeert weer een lunchpakketje, vloekt en strijkt weer een overhemd. Het moet nu eenmaal gebeuren en ze kunnen het niet zelf. Toch?

Vroeger, nog niet eens zo heel lang geleden, eigenlijk zelfs nog tamelijk kort geleden, was het heel gewoon dat kinderen meehielpen in het huishouden. Je bracht je broertjes en zusjes naar school (ook al was je zelf nog maar net negen), je streek de overhemden van je vader, je schrobde de wc schoon met dikke bleek en daarna rende je naar de supermarkt voor een paar boodschappen. Tafel dekken, afwassen, kamer opruimen. Onkruid wieden, auto wassen, de boekenkast afstoffen. Hoorde er allemaal bij. Gevaarlijke chemicaliën? Heet strijkijzer onveilig? Teveel verantwoordelijkheden? Vrije tijd nodig? Nooit iemand over gehoord.

Hoe anders is het nu! In veel gezinnen werken beide ouders. Die willen na een lange werkdag fijn samenzijn met hun kinderen, en klusjes doen hoort daar niet bij. Bovendien vinden we tegenwoordig dat kinderen kinderen moeten kunnen zijn, en pakken we ze niet graag speeltijd af. Ze hebben het al zo druk op school. Trouwens, je kind is toch geen slaaf?! En zal je zien dat je het na de schoonmaakbeurt van de kinderen nog eens dunnetjes over kan doen... Help, mijn kind is klusser!

Alle ballen verzamelen

Toch zijn er genoeg redenen te verzinnen om je kinderen mee te laten draaien in het huishouden. In de eerste plaats scheelt het jou een hele hoop werk, tijd en ergernissen. Samen klussen levert zo bezien veel op: tijd dus, en een stralend humeur. Wie doet er mee met een potje Rummikub? Bovendien hoort het nu eenmaal bij het leven. Later als ze groot zijn moeten ze immers ook hun badkamer schoonhouden en aardappelen schillen (of ze doen het niet, maar dat is dan jouw probleem niet meer). Het is dus, net als tandenpoetsen en lezen, iets wat je je kinderen moet leren, zodat ze later goed voor zichzelf kunnen zorgen. Doe je toch alles liever zelf? Omdat het dan sneller gaat en beter? Of omdat je het zielig vindt? Think twice! Het is echt belangrijk om je kind zelfdiscipline en verantwoordelijkheid aan te leren. Een te beschermende opvoeding, waarin je kind teveel wordt geholpen en te weinig verantwoordelijkheden krijgt, werkt je kind uiteindelijk juist tegen.

Tekst: Renée Salomé

Ook in je werk en relaties met anderen moet je immers soms dingen doen die je stom, saai of moeilijk vindt. Je kind klusjes laten doen is niet alleen belangrijk voor jouw humeur en zijn of haar toekomst, het is ook iets van jullie samen. Je mag een kind best medeverantwoordelijk maken voor het reilen en zeilen van het gezin! Iedereen draagt zijn steentje bij.

Dat geldt trouwens overal waar je kind komt: een kleuter moet zelf de poppenhoek opruimen als hij er gespeeld heeft, en na de basketbal-les moeten de ballen worden verzameld. In de gymzaal en op school weten de kids dus al niet beter; nu thuis nog!

Ondergewaardeerde werkster

Aan de slag dus! Maar wat laat je ze doen? Hoe vaak kun je ze laten werken? En wat doe je als ze er geen zin in hebben en tegensputteren? Alles valt of staat met de leeftijd van je kind. Een peuter kan immers nog geen thee zetten, en je laat hem liever ook niet met wc-eend stoeien. Maar hij heeft er wel enorm veel zin in je te helpen! Zelf doen is het leukste wat er is voor kleine kinderen, die zich pas echt groot voelen met een stofdoek in hun handen. Je (bijna) puber daarentegen, is nauwelijks vooruit te branden. De badkamervloer dweilen moet inmiddels goed te doen zijn, maar krijg hem maar eens zover! Andersom gebeurt er ook iets gekks. Voor je peuter, die graag wil helpen maar nog niet alles kan, doe je alles zonder morren. Maar wanneer je elfjarige zit te gamen en sloom zijn voeten optilt zodat jij voor de bank kan stofzuigen, voel je dat er iets niet klopt. Vooral als hij zijn blik niet van de tv haalt en klaagt over het lawaai dat je maakt... Haast ongemerkt ben je de ondergewaardeerde en, erger, onbetaalde werkster geworden van je luie puber. Tijd voor actie! >

Staartdelingen en stofzuigen

Welke klusjes kan je je kinderen laten doen op welke leeftijd? Een lijst met klusjes die wordt toegeschreven aan pedagoog Maria Montessori biedt hulp. De kern van de methode van Maria Montessori, grondlegger van de Montessorischool (waarvan de eerste in Nederland in 1917 was gesticht), wordt vaak samengevat als 'help mij het zelf te doen'. Dat kan je natuurlijk zowel op staartdelingen als stofzuigen toepassen. Volgens Maria Montessori hebben kinderen een 'natuurlijke drang tot zelfontplooiing'. Leren doen ze in een 'voorbereide omgeving'. Heel belangrijk, want de omgeving waarin een kind verkeert is bepalend voor zijn ontwikkeling, meende ze. Die voorbereide omgeving moet in orde zijn, en het kind wordt al vanaf het prille begin in de klas geleerd die omgeving goed te verzorgen. Opruimen, tafeltjes afsoppen, zorgen voor je eigen plantje, koper poetsen (geen grapje), ieder kind weet dat het erbij hoort en doet het (meestal) zonder morren en (meestal) met veel plezier. Sterker; het is vaak een probaat middel om beweeglijke kinderen even geconcentreerd bezig te laten zijn! Taakjes waren voor Maria Montessori heel belangrijk, geen wonder dus dat de eerder genoemde lijst aan haar toegeschreven wordt. Hier een door Rekels iets aangepaste versie daarvan:

2-3 jaar

Eigen was in de wasmand doen, tafel (helpen) dekken, plinten afstoffen, boeken in de kast zetten, was in de wasmachine doen, was uit de droger halen, boodschappen pakken en in de mand of kar leggen, speelgoed in de mand doen, afval weggooiden, luiers pakken, theedoeken opvouwen

4-5 jaar

Huisdieren eten geven, eigen bed opmaken, planten watergeven, deurknoppen schoonmaken, eigen kamer opruimen, tafel afruimen, eigen boterham smeren

6-7 jaar

Handdoeken vouwen, vloer dweilen, afwasmachine uitruimen, onkruid wieden, bladeren harken, aard-appels schillen, salade maken, wc rol vervangen, sokken bij elkaar sorteren en in elkaar vouwen, eigen pauzehap en lunch verzorgen

8-9 jaar

Afwasmachine inruimen, lamp vervangen, was opvouwen, was opruimen, afstoffen, boodschappen opruimen, ei bakken, koekjes bakken, hond uitlaten, stoep vegen, ontbijt maken

10-11 jaar

Badkamer schoonmaken, stofzuigen, keuken schoonmaken, eenvoudig gerecht koken, gras maaien, knoop aanzetten, schoenen poetsen

12 jaar en ouder

Boodschappen doen met een lijstje, beddengoed afhalen, (helpen met) koken, oud papier wegbrengen, glas naar de glasbak brengen, auto wassen, ramen lappen, strijken, oppassen op jonge broertjes of zusjes, vuilnis buiten zetten

Enthousiasmeren

Fijn om te weten waar helpen in huis zo goed voor is, en mooi dat je nu ook weet welke taken je wanneer kunt uitbesteden. Nu alleen nog even het kind enthousiasmeren! Maar dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Om de een of andere reden hebben de meeste kinderen minder zin om de vuilnis buiten te zetten dan de afstandsbediening onder de bank vandaan te pulken. Nou ja, dat je er zelf zo chagrijnig van wordt helpt ook niet, maar toch... Hoe krijg je voor elkaar dat je kind uit zichzelf en zonder zeuren zijn taken goed uitvoert? Dus zonder dat jij als een dictator bevelen staat uit te delen. (En zonder dat jij moet doen alsof niets je gelukkiger maakt dan een uurtje gezellig de ramen te lappen.) Hier drie mogelijkheden, vrijelijk door elkaar te gebruiken:

1. Laat ze meedenken

Iedereen vindt het ene klusjes leuker (of net iets minder afschuwelijk) dan het andere. Ook je kind. Wil hij liever helpen in de keuken dan in de badkamer, laat hem. Ook wanneer de klus moet zijn geklaard hoeft niet perse uit jou te komen. Als het je kind beter uitkomt om het op een ander moment te doen, so be it.

2. Maak een vast schema

Zorg ervoor dat alle klusjes genoteerd staan in een klusagenda en hang die op een centrale plaats in huis op. Zo weet iedereen precies wat er van hem of haar verwacht wordt. De klusjes kun je laten rouleren, zodat iedereen dat ene vervelende klusje een keer moet doen. Wel zo eerlijk!

3. Straffen en/of belonen

Dit is een lastige. Je wilt natuurlijk niets liever dan dat je kroost uit zichzelf en met liefde, of desnoods zonder liefde, maar in elk geval zonder gezeik, alle taken afvinkt. Maar soms is een externe prikkel in de vorm van een straf of beloning onvermijdelijk. Als je behandeld wordt als de werkster, wil je er immers ook voor betaald worden. Een natte handdoek op je kamer? Dat kost je een euro per stuk. Je vuile was niet in de wasmand gestopt? Dan doe je lekker zelf je was. Je kamer alweer niet opgeruimd? Laat dat feestje maar zitten. Hopelijk wordt de klus nu geklaard, maar gezelliger wordt het er niet op. Positiever is een beloning uitloven bij goed gedrag. Alleen, moet je je kind nou belonen voor iets vanzelfsprekends als het opruimen van zijn eigen kamer of het doen van de afwas? Nou, vooruit, als de beloning bestaat uit iets leuks: een spelletje doen, samen een cake bakken of het avondeten kiezen bijvoorbeeld. Geld betalen past hier echt niet. Maar wil je je kind een grote, eenmalige klus laten doen, zoals (helpen met) het schilderen van de hal (ja hoor, dat kan hij best) of het schoonmaken van de caravan voor jullie ermee op vakantie gaan, dan leert hij werken voor zijn geld. Ook een prima les!

Waardering

Vind je nog altijd dat je kind het te druk heeft om te helpen in huis of er te jong voor is, je geen slavendrijver bent en dat het allemaal wel losloopt in de toekomst met je luiak? Prima. Maar denk eens verder. Stel je voor dat je op de bank zit. Je hebt net gegeten. Je kind ruimt af en maakt de keuken schoon. Je leest de krant. Ha, daar wordt je koffie gebracht! Na een lange, drukke dag, waarin je hebt gezorgd, gewerkt en gehaast, zet je lieve kind een kopje koffie voor je. Een welverdiend kopje koffie. Het is een fijn gebaar, dat waardering uitdrukt. Daar doe je het toch wel voor? <

"Om de een of andere reden hebben de meeste kinderen minder zin om de vuilnis buiten te zetten dan de afstandsbediening onder de bank vandaan te pulken."

Tips voor een soepel werkend huishouden

1. Maak het je kind niet te moeilijk. Zorg dus voor vaste opruimplekken, zodat hij precies weet waar de lego en vieze onderbroeken horen.
2. Maak het opruimen behapbaar. Geef je aanwijzingen één voor één. Eerst de boeken in de kast. Daarna alle was in de wasmand. Dan de Playmobil in de mand...
3. Bespreek (bijvoorbeeld wekelijks) met het hele gezin wie welk klusje wanneer doet. Laat ieder kind zelf kiezen welke klus het wil doen. Schrijf alle afspraken op en hang de klusagenda op in huis. Het staat nu zwart op wit! En een afspraak is geen bevel...
4. Maandag wasdag, dinsdag strijkdag, woensdag gehakt, donderdag schoonmaakdag, vrijdag visdag, zaterdag klusjesdag, zondag kerkdag. Ouderwets? Nogal, ja! Maar als het voor je werkt? Het kan heel fijn zijn sommige klussen op een vaste dag in te plannen.
5. Geef het goede voorbeeld. Je hebt geen poot om op te staan als je zelf nooit je bed opmaakt en je kleren in de wasmand stopt.
6. Ook al hoort het erbij en is het vanzelfsprekend: geef je kind complimenten over de uitgevoerde klus. Je vindt het zelf ook fijn te horen dat de was lekker ruikt en het eten goed smaakt.
7. Wordt een klus niet naar wens uitgevoerd, wordt dan niet boos, maar leg rustig uit hoe het beter kan.
8. De oudste vindt het ongetwijfeld verschrikkelijk oneerlijk, maar het is niet raar dat jongere broertjes en zusjes minder hoeven doen en makkelijker klusjes krijgen. Ze zijn snel genoeg aan de beurt om de hond uit te laten!
9. Vervelend, dat gebrom over het huishouden, maar laat het de sfeer in huis niet verpesten. Probeer problemen met humor op te lossen.
10. Maria Montessori zei het al: kinderen kunnen veel meer dan we denken! Onderschat ze niet.